

Charita

časopis Slovenskej katolíckej charity

štvrtročník No. 1 2010 (nepredajné)

Pre Haiti

**Rovnoprávnosť
sociálnych
služieb**

**Proti chudobe
a sociálnemu vylúčeniu**

Charita
SLOVENSKÁ KATÓLICKA
blízko pri človeku

EDITORIAL

Entuziastický mladý riaditeľ

Volám sa Boris Hrdý, narodil som sa v Topoľčanoch, som ženatý a v súčasnosti žijem s manželkou v Senci. Do funkcie riaditeľa Trnavskej arcidiecéznej charity (TT ADCH) som nastúpil 1. februára po úspešnom absolvovaní výberového konania. Vyštudoval som na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, odbor Sociálna práca, kde som neskôr absolvoval aj rigoróznú skúšku a obhájil som rigoróznou prácu. Po skončení vysokoškolského štúdia som pracoval ako štátny úradník na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Topoľčanoch.

V snahe o správne nasmerovanie a vlastnú životnú voľbu som zakúsil rehoľný život v komunite Služobníkov chorým – kamiliánov v Ríme, kde som zároveň študoval filozofiu na Pápežskej Lateránskej Univerzite. Po dvoch rokoch sebapoznávania a štúdia filozofie som sa rozhodol vrátiť na Slovensko. Zamestnal som sa v súkromnej firme, v ktorej som pracoval až do nástupu do TT ADCH. Pôsobenie v súkromnom sektore, okrem ďalších praktických skúseností, znamenalo pre mňa obohatenie o poznanie, že oblasť sociálnych služieb je tou, ktorá znamená pre mňa príležitosť vrátiť sa do sféry, ktorá je mi najbližšia. Správnosť rozhodnutia výberovej komisie na čele s Róbertom Bezákom sa budem snažiť potvrdiť konkrétnymi praktickými krokmi, ktorých potrebu si uvedomujem oboznamovaním sa s realitou súčasného stavu TT ADCH. Príležitosť vidieť fungovanie nešťastných zariadení poskytujúcich sociálne služby som mal aj v zahraničí a veľmi rád by som tieto skúsenosti preniesol do slovenskej praxe. Nechcem sa vyhýbať ani zmene v otázke financovania, ktoré by som chcel zabezpečiť z viacerých zdrojov a aj v súlade s líniou otca arcibiskupa, by som v prvom rade chcel z TT ADCH vybudovať modernú, transparentne a profesionálne organizovanú inštitúciu. Mojou víziou je vychádzať z kvalitného vzdelávania odborníkov, získavajú dobrovoľníkov a cez aktivizujúcu pomoc k svojpomocí ohrozeným a marginalizovaným skupinám, komunitám i jednotlivcom, vrátiť charite transcendentný, sebaapresahujúci rozmer.

Verím, že môžem počítať s praktickými radami kolegov v diecéznych charitách, a tiež by som chcel požiadať o pomoc aj všetkých čitateľov časopisu Charita v podobe úprimnej modlitby.

Boris Hrdý
riaditeľ TT ADCH

Slovenská katolícka charita (SKCH) je neštatná nezisková organizácia, ktorá poskytuje charitatívne, sociálne, zdravotnícke a výchovno-vzdelávacie služby všetkým ľuďom v núdzi bez ohľadu na rasu, národnosť, vierovyznanie a politické zmysľanie.

Právnu formou SKCH je „Účelové zariadenie cirkvi a náboženskej spoločnosti“, zriadené Konferenciou biskupov Slovenska, a je samostatnou právnickou osobou. V zmysle Kódexu kanonického práva je SKCH konfederáciou verejných združení; tvoria ju arcidiecézne, diecézne charity a Bratislavská katolícka charita, ktoré sú samostatnými subjektami s vlastnou právnou subjektivitou.

ADRESÁR SKCH

Slovenská katolícka charita

Sekretariát
Adresa: Kapitulská 18,
814 15 Bratislava
Tel.: 02-5443 1506, 5443 2503
Fax: 02-5443 3097
E-mail: sekretariat@charita.sk
http://www.charita.sk/
Účet: 683221653/7500 ČSOB Bratislava

Bratislavská arcidiecézna charita

Adresa: Heydukova 14,
811 08 Bratislava
Tel., fax: 02-5292 0275
E-mail: charitaba@charitaba.sk
http://www.charitaba.sk/
Účet: 4010078918/3100
Ludová banka Bratislava

Trnavská arcidiecézna charita

Adresa: Hlavná 43, 917 01 Trnava
Tel.: 033-5511 396, Fax: 033-5511 397
E-mail: battarci.charita@stonline.sk
http://www.charitatt.sk/
Účet: 4008297855/7500 ČSOB Trnava

Diecézna charita Nitra

Adresa: Samova 4, 950 50 Nitra
Tel.: 037-7721 792, Fax: 037-772 1798
E-mail: charita.nr@ba.telecom.sk
Účet: 691943162/0200 VÚB Nitra

Diecézna charita Banská Bystrica

Adresa: Tibora Andrašovana 44,
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 048-472 0272, Fax.: 048-472 0271
E-mail: charitabb@charitabb.sk
http://www.charitabb.sk/
Účet: 736841312/0200 VÚB

Spišská katolícka charita

Adresa: Jesenského 5,
052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053-4424 519, Fax: 053-4424 519
E-mail: caritas@nexta.sk
http://www.caritas.sk/
Účet: 29634-592/0200
VÚB Spišská Nová Ves

Diecézna charita Rožňava

Adresa: Nám. baníkov 27,
048 01 Rožňava
Tel.: 058-7326415
E-mail: dchrv.roznava@gmail.com
Účet: 18137 582/0200 VÚB

Arcidiecézna charita Košice

Adresa: Bočná 2, 040 01 Košice
Tel.: 055-6255 317,
Fax: 055-6255 328
E-mail: adch-ke@charita-ke.sk
http://www.charita-ke.sk/
Účet: 513026193/7500
ČSOB Košice

Gréckokatolícka charita Prešov

Adresa: Hlavná 2, 080 01 Prešov
Tel.: 051-7723 970,
Fax: 051-7723 970
E-mail: gkcharita@gkcharita-po.sk
http://www.gkcharita-po.sk/
Účet: 4008425976/7500 ČSOB Prešov,
VS: 001-10

Gréckokatolícka apoštolská exarchátna charita

Adresa: Dominikánske nám. 13,
040 01 Košice
Tel.: 055-6259 454
Účet: 4 350 228 409/3100
Ludová banka

Diecézna charita Žilina

Adresa: Predmestská 12, 010 01 Žilina
Tel., fax: 041-723 1234,
E-mail: charitaza@gmail.com
http://www.dcza.sk/charita
Účet: 0424702305/0900
Slovenská sporiteľňa Žilina

Obsah

Z DIECÉZNYCH CHARÍT

3

„Nie ste v tom sami, s nami to ide ľahšie“

5

TÉMA

Proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu

10

Z SKCH SEKRETARIÁT

Pre Haiti

Z DUŠE

11

Ekumenizmus „vdaka“ bezdomovcom

Rovnosť sociálnych služieb

Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb Slovenskej republiky považuje stiahnutie novely zákona o sociálnych službách z rokovania NR SR za nešťastný krok vlády a ministerstva. **Občan nemá žiadnu možnosť vybrať si v zmysle zákona poskytovateľa sociálnych služieb a o jeho umiestnení naďalej rozhodujú iba úradníci.** Sme toho názoru, že takáto situácia nie je v súlade s Ústavou SR. Občania a ich príbuzní sa stávajú rukojemníkmi samosprávy. Úradníci zaraďujú žiadateľov o sociálne služby do poradovníkov namiesto toho, aby službu objednali u neverejného poskytovateľa. Prečo sú na jednej strane tisíce (16.000) žiadateľov o sociálne služby a na druhej strane voľné kapacity? Neobstojí argumentácia, že si klienti môžu vybrať neverejného poskytovateľa, ak zaplatia za služby v plnej výške. Na Slovensku nemáme veľa bohatých starých ľudí, ktorí by boli schopní v plnej miere financovať sociálnu službu, ktorú potrebujú. Je tiež faktom, že na mzdových odvodoch zamestnancov zariadení sa vráti do štátnej kasy viac ako 40 % z ceny služby. Prečo by mala táto spoločnosť parazitovať na starých a chorých?

Situácia je mimoriadne vážna, najmä mimo Bratislavu. **Sme toho názoru, že niektoré vyššie územné celky, ako Banskobystrický a Košický samosprávny kraj, v rozpore so zákonom neposkytujú príspevky ani na klientov, ktorí boli prijatí pred účinnosťou tohto zákona. Neposkytnú príspevok na klientov, ktorým vydali Rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu a sú prijatí v zariadeniach.** Neverejní poskytovatelia podpisujú so samosprávou zmluvy o poskytnutí príspevkov pod tvrdým nátlakom. Ak nepodpíšu - nedostanú nič a môžu skončiť okamžite činnosť. Ak podpíšu, majú zdroje na mesiac možno dva. Nemajú financie na chod zariadení, na úhrady za nákup potravín, energií a samozrejme nemajú na mzdy tých, ktorí sa o klientov starajú.

Klienti verejných a neverejných zariadení zostanú naďalej nerovnoprávni. Jedni budú mať naďalej nárok na prefinancovanie väčšiny nákladov spojených so službami, druhí dostanú iba malú časť, alebo nedostanú príspevok vôbec. Pýtame sa, ako je možné, že niektoré VÚC sú schopné postarať sa o svojich občanov, ktorým poskytujú služby neverejní poskytovatelia a iné VÚC nie? Sú to nechcení klienti, alebo nechcení občania? Celý život pracovali a odvádzali dane! Dnes nemajú nárok na príspevok, lebo majú smolu, že sa dostali k neverejnému poskytovateľovi. Niektorí neverejní posky-

tovatelia už nemajú kde ustupovať. Už stoja na pokraji priepasti. **Asociácia im bude odporúčať, aby sa obrátili na prokurátora so žiadosťou o preskúmanie zákonnosti postupu pri uzatváraní zmlúv o poskytovaní príspevkov s neverejnými poskytovateľmi.** Budeme odporúčať klientom neverejných poskytovateľov aby sa obrátili na súdy s preskúmaním rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu v prípade, že samospráva vydala rozhodnutie na nižší stupeň postihnutia zdravia, než aký je zjavný z lekárskeho posudku.

Je pre nás nepochopiteľné, že občanov odkázaných na sociálnu službu samosprávy radšej zaraďa do zoznamu žiadateľov, než by im poskytli služby u neverejného poskytovateľa. Je pre nás nepochopiteľné, že sa na Slovensku systematicky znevýhodňuje jedna skupina občanov voči inej skupine. Ak by dnes predseda parlamentu na návrh vlády a ministerstva nestiahol z rokovania novelu zákona, mohli to poslanci NR SR zmeniť. Avizovaný pozmeňovací návrh predsedu výboru pre sociálne veci našiel širokú podporu a bol by odstránil najväčší rozpor v zákone: **Občania by mali možnosť vybrať si poskytovateľa slobodne! Čí záujem je vyšší než záujem občanov?**
www.apssvsr.org

DODRŽIAVANIE ZÁKONA = ZÁNIK NEVEREJNÝCH POSKYTOVATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB!

1. Proces výpočtu finančného príspevku pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb (ďalej len NPSS) je zložitý, neprehľadný, chaotický a v drvivej väčšine druhov sociálnych služieb je jeho vypočítaná výška likvidačná. Výstup je pre NPSS diskriminačný, skresľujúci, a skoro vo všetkých prípadoch výstup znamená nižší finančný príspevok ako

bol podľa starého zákona, ktorý platil do roku 2008. Celková výška finančného príspevku od VÚC sa neustále znižuje a nie je primerane nahradená presunom kompetencií od obcí. Ak sa náhodou stalo, že výstup (t. j. tzv. jednotkové náklady podľa, ktorých sa ráta finančný príspevok pre neverejného poskytovateľa sociálnych služieb) bol v prospech NPSS, obce alebo VÚC to riešia objednaním si sociálnej služby pre nižší počet klientov alebo si služby objednáajú iba na prvý polrok.

Skresľovanie nákladov, podľa ktorých sa poskytne príspevok sa deje rôznymi spôsobmi, napr.

- náklad na jedného prijímateľa sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb (ďalej len ZSS) v pôsobnosti VÚC alebo obce sa vypočíta podľa kapacity zariadení, ale NPSS sa poskytne príspevok len na obložnosť zariadenia
- priemerný príspevok na jedného prijímateľa sociálnej služby v ZSS sa vypočítava z veľkokapacitných zariadení, ktoré majú vybudované VÚC a obce, NPSS zriaďujú malokapacitné ZSS ako je to obvyklé vo vyspelých krajinách a ako to ustanovuje aj zákon o sociálnych službách, že prednosť majú zariadenia do 40 osôb. Malokapacitné zariadenia majú objektívne vyššie náklady na jedného klienta.
- náklad na hodinu opatrovateľskej služby si obec vypočíta na fond pracovnej doby, ale neverejnému poskytovateľovi poskytne príspevok len na skutočne odpracované hodiny - bez času presunov medzi jednotlivými prijímateľmi sociálnej služby a času na povinnú-vyžiadanú administratívu
- niektoré náklady spojené s poskytovaním sociálnych služieb sú uhrádzované z iných kapitol rozpočtu a do štandardných výdavkov verejného poskytovateľa sa nedostanú
- VÚC si rozdelí druhy služieb na ďalšie kategórie a najväčšie náklady pridelí kategórii, kde majú najmenej klientov NPSS (napr. domov sociálnych služieb pre deti a domov sociálnych služieb pre dospelých). Zákon pozná iba druh sociálnej služby, nie kategórie - napr. domov sociálnych služieb.

Príklad 1

Celková výška finančných prostriedkov od Košického samosprávneho kraja pre Arcidiecéznu charitu Košice v:

Skutočnosť v €		Rozdiel v €	Návrh 2010	Rozdiel €
2008	2009	2008-2009		2009-2010
702 715	681 395	21 320	446 154	235 241

To znamená, že charita ako NPSS dostane v roku 2010 o 175 447 EUR menej financií ako v roku 2009 u kompetencií, ktoré naďalej zostali ako priame kompetencie VÚC. Postupne ako nám budú zomierať klienti z roku 2008, na ktorých má VÚC povinnosť prispievať do konca ich života to bude v roku 2010 ešte menej finančných prostriedkov.

2. Ak NPSS nesúhlasí s výškou finančného príspevku (respektíve spôsobom jeho stanovenia) na určitý druh sociálnej služby, je vystavený tvrdému diktátu zo strany VÚC a obcí: buď podpíšeme takúto zmluvu (v každej zmluve je klauzula slobodne a dobrovoľne), alebo nám až do podpisu zmluvy nepošlú žiadne finančné príspevky, ani zálohy na sociálne služby, ktoré my nepretržite poskytujeme od začiatku roku pre všetkých klientov (zazmluvnených aj nezazmluvnených).

Príklad 2

§ 78 ods.(1) znie " Ak sa neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby poskytuje finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby a finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy na príslušný rozpočtový rok, obec alebo vyšší územný celok tieto finančné príspevky poskytuje preddavkovo a prvý preddavok sa poskytne najneskôr do konca februára príslušného rozpočtového roka." Prax je však taká, keďže sme odmietli podpísať zjavne nevýhodné zmluvy s VÚC Košice aj mestom Košice, tieto nám odmietli poslať akékoľvek finančné prostriedky podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, napriek tomu, že sociálne služby aj naďalej poskytujeme. Pri vzájomných rokovaniach zatiaľ nebola akceptovaná žiadna naša pripomienka ani návrh na zmenu zmluvy. Podotýkam, že dnes je už 9. 3. 2010!

3. Nie je stanovený spôsob kontroly stanovenia výšky finančného príspevku pre NPSS. V zákone 448/2008 o sociálnych službách (ďalej len zákon) sa nepredpokladá, že obec alebo VÚC môže stanoviť tieto príspevky účelovo, skresľujúco, diskriminačne a v neprospech NPSS. Naše odôvodnené výhrady voči stanoveniu výšky finančných príspevkov sa vôbec neberú v úvahu. Skoro všetky finančné príspevky stanovené podľa nového zákona sú nižšie ako boli podľa prílohy č. 14 zákona o sociálnej pomoci č. 195/1998. Sme postavení pred voľbu nepodpísať nevýhodnú zmluvu - v tom prípade nedostaneme financie, alebo ju podpísať - financie dostanem, ale nebudú postačovať ani na mzdy a odvody pre zamestnancov pracujúcich v sociálnych službách (čo znamená pomalší, ale istý zánik s väčšími finančnými dopadmi).

Príklad 3

Mesto poskytuje príspevok pre mestské časti vo výške 50 % nákladov na opatrovateľskú službu. Mestská časť hradí druhú časť nákladov vo výške 50 % nákladov. Spolu uhrádzajú 100 % nákladov mestskej časti na opatrovateľskú službu. NPSS poskytuje sociálnu službu najlacnejšie v meste za 70 % nákladov mestskej časti, ktorú mu do roku 2009 vykrývalo mesto vo výške vynaložených nákladov t. j. 70 %. Po prepočítaní podľa zákona 448/2008 Z. z. a odrátaní príjmov NPSS (podľa zložitého vzorca) už je mesto ochotné uhradiť neverejnému poskytovateľovi sociálnych služieb iba 50 % zo spoločných nákladov mesta a mestskej časti.

NPSS ak nechce túto službu poskytovať so stratou, musí ukončiť svoju činnosť, pretože nevie konkurovať spoločným nákladom z verejných zdrojov a pre mesto je výhodnejšie dať 50 % mestskej časti, ako 70 % NPSS, napriek tomu, že NPSS je lacnejší.

4. Ak sa rozhodneme pre značne nevýhodné návrhy zmlúv s obcami alebo VÚC

ukončiť poskytovanie sociálnych služieb a doteraz sme pre zjavnú nevýhodnosť nepodpísali zmluvy, zákon nerieši, kto nám uhradí náklady na doteraz poskytované sociálne služby a za služby, ktoré budeme nútení ešte určitý čas poskytovať, pretože

- podľa zákona má NPSS ohlasovaciu povinnosť voči obciam a VÚC spojenú s ukončením sociálnych služieb - zákon stanovuje lehoty na ukončenie služieb ak ide o poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb, potrvá určitý čas pokiaľ sa nájde náhradné umiestnenie klienta v inom ZSS, pokiaľ ich všetkých nechceme nechať na ulici
- NPSS má povinnosti aj voči zamestnancom poskytujúcim sociálne služby podľa zákonníka práce - dodržanie výpovedných lehôt a zvýšené náklady na mzdy spojené s ukončením pracovného pomeru

5. VÚC a obce sprísňujú podmienky poskytovania sociálnych služieb nad rámec platného zákona a pretláčajú ich pri podpise zmlúv.

Príklad 4

V zmluve navrhutej z VÚC je klauzula, ktorá hovorí o tom, že ak NPSS nezaplatí odvody alebo dane, je to dôvod na vypovedanie zmluvy so všetkými dôsledkami. Pri takto napätých rozpočtoch to môže byť pre NPSS likvidačné. VÚC na tejto podmienke jednoznačne trvá aj keď zákon 448/2008 Z. z. to tak nezadefinoval.

Dovolím si tvrdiť, že takto aplikovaný zákon bude pre mnohých NPSS likvidačný už v prvom polroku 2010. Likvidácie sociálnych služieb NPSS prinesú veľa utrpenia tým, ktorí za to nemôžu, súdne spory a paralizujú sociálny systém bez možnosti jeho vrátenia do pôvodnej podoby.

Cyril Korpesio
riaditeľ ADCH Košice

VZDELÁVANÍM TREBA PREDCHÁDZAŤ SOCIÁLNEJ EXKLÚZII

„Podajme ruku deťom“ je názov projektu, prostredníctvom ktorého Charita z Rakúska podporuje vzdelávanie detí v Detskom charitnom dome (DCHD) v Považskej Bystrici a v DCHD sv. Lujzy v Nitre. Hlavným cieľom projektu, ktorý prebieha už štvrtý rok, je podporovať vzdelávanie detí a dospievajúcich, a tak predchádzať chudobe. Okrem toho sa minulý rok uskutočnilo trojstupňové vzdelávanie zamestnancov projektových partnerov z viacerých krajín strednej a východnej Európy. Zámerom odborného vzdelávania zabezpečeného kvalifikovanými lektormi z Rakúska a kvalitným tlmočením bolo takisto predchádzanie sociálnej exklúzii, a tým aj chudobe.

Erste Stiftung, ktorý podporuje deti ohrozené sociálnym vylúčením, založil Komenský fond a je zameraný na spomínané odborné vzdelávanie ľudí pracujúcich s ohrozenými deťmi. Absolvovanie a ukončenie štúdia, získanie certifikátu a osvojenie si sociálnych zručností sú hlavné nástroje, prostredníctvom ktorých je realizovaný boj proti chudobe i v perspektíve do budúcnosti. I tu platí, že nie dôležité len dávať ryby, ale predovšetkým naučiť ryby chytať. Sme radi a vďační, že sa deti žijúce v spomínaných zariadeniach napriek ťažkým ži-

votným okolnostiam dokážu dobre zaradiť do života, najsť uplatnenie v spoločnosti, a to i vďaka možnosti prístupu k vzdelaniu i vhodným a primeraným voľnočasovým aktivitám. Je pekné, že si deti, postupne ako dospievajú, uvedomujú význam vzdelania a okrem toho „povinného“, navštevujú podľa záujmu rozličné krúžky a kurzy, ktorými sa ďalej rozvíjajú a obohacujú. Veríme, že sa takto v budúcnosti nestanú súčasťou marginalizovaných skupín, že sa ich chudoba nebude v pravom slova zmysle týkať.
Slavomíra Barenčíková
vedúca DCHD

Proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu

Tento rok bol vyhlásený Európskou komisiou za Európsky rok boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Rozhodli sme sa preto tejto téme venovať pozornosť aj v časopise.

Chudobní a charita vo svetle sociálneho učenia Cirkvi (I. časť)

Milí priatelia, pozývam vás vykročiť spolu so mnou na osobitnú cestu, otvorili oči a videli chudobu, aby sme otvorili uši a počuli hlas chudobných, aby sme si otvorili srdcia a boli blízko pri človeku, aby sme si otvorili myseľ a poznali, že my všetci sme ľudské bytosti!

Sociálna náuka cirkvi a jej pohľad na chudobu vychádza zo zásady dôstojnosti ľudskej osoby z ktorej sú odvodené tri hlavné princípy sociálneho učenia cirkvi a to princíp spoločného dobra, princíp subsidiarity a princíp solidarity. Spoločnosť, ktorá chce na všetkých úrovniach úmyselne zostať v službe ľudského bytia, je taká, ktorá si určuje za prvoradý cieľ spoločné dobro ako prioritu, spoločné dobro ako dobro pre všetkých ľudí a celého človeka. Zodpovednosť za spoločné dobro nepatrí len jednotlivcom, ale je úlohou aj pre všetkých členov

spoločnosti a najmä vlády každého štátu. Princíp subsidiarity zabezpečuje ochranu a podporu pôvodných foriem spoločenských vzťahov. Na základe tohto princípu sa musia všetky spoločnosti vyššieho spoločenského zriadenia postaviť do postoja pomoci („subsidiium“) čiže opory, rastu, rozvoja vo vzťahu k menším. Takto môžu stredne veľké spoločenské útvary primerane rozvíjať poslanie, ktoré im prináleží, bez toho, aby museli nespravodlivo podliehať iným spoločenským útvarom vyššej úrovne, pri ktorých by skončili tak, že by boli pohltené a nahradené a na konci by im bola odmietnutá dôstojnosť a životný priestor. Solidarita zasa kladie mimoriadny dôraz na vnútornú hodnotu spoločenských vzťahov ľudskej osoby, na rovnosť všetkých v dôstojnosti a právach, na spoločné kráčanie ľudí a národov k stále viac presvedčivej jednote. Solidarita je opravdivá a skutočná morálna čnosť, nie je „nejaký pocit neurčitého súcitu alebo povrchnej citlivosti voči zlu toľkých blízkych či vzdialených osôb. Naopak je to pevné a dôsledné rozhodnutie angažovať sa za spoločné dobro: za dobro všetkých a každého jedného, pretože všetci sme naozaj zodpovední za všetkých“.

nachádza a ktorý je povoláná nachádzať stále hlbšie v plnom vysvetlení seba v Kristovom tajomstve, dokonalý Boží obraz odhaľujúci Boha človeku a človeka sebe samému. Cirkev sa vždy snažila podľa potrieb doby odpovedať na problémy, ktoré sa stavali pred ľudstvo. Často sa musela postaviť proti mentalite a móde v protiklade so zásadnými ľudskými a morálnymi hodnotami a s jej antropologickou víziou, s perspektívou vyzdvihovať hodnotu života a a dôstojnosť každej bytosti. Chudobní je predovšetkým človek v núdzi, človek trpiaci, ktorý potrebuje nielen pomoc materiálnu, ale potrebuje aj duchovnú pomoc, možnosť zažiť lásku a prijatie. Preukázať takému človekovi nezištnú konkrétnu pomoc v situácii núdze je najkrajším svedectvom o Božej láske. Takéto svedectvo je vždy novým dôkazom toho, že Bohu záleží na každom jednom z nás. Dôkazom, ktorý je v situácii núdze prejavom Božej starostlivosti pre tých, ktorí už uverili Božej láske, ako aj na tých, ktorí sa ešte osobne nestretli so živým Bohom a neprijali ho do svojho života. Cirkev je Božou rodinou vo svete. V tejto rodine by nemal nikto trpieť kvôli nedostatku.

Spoločne so všetkými ľuďmi dobrej vôle je Cirkev vyzývaná zápasiť proti odstrkovaniu núdzných a bezdomovcov, proti ich vylučovaniu zo spoločnosti do chudobných a zanedbaných štvrtí, proti strachu sa s nimi sýkať, navštevovať ich, pomáhať im, odsudzovať ich, proti nechote prijať ich do zamestnania a spoločensky ich podporovať. Sú to skutočné problémy, ktoré zatažujú spoločenský život a pastoračnú činnosť.

Bola to práve Cirkev, ktorá zakladala prvé útulky, sirotince a nemocnice pre chudobných. Stála pri vzniku prvých charitatívnych organizácií a organizácií solidarity už od prvých storočí kresťanskej éry, ale aj v dobách pre nás bližších - v diele svätého Vincenta de Paul či Jána z Boha. Cirkev sa vždy snažila prispievať k výchove, starostlivosti a pomoci ľuďom, hľadiac na ich celkový rozvoj. Stará sa o blaho človeka podľa obrazu Krista z evanjelia. Uskutočňovaním tejto starostlivosti musí jednotlivec, ale a aj spoločenstvo, často siahať až za vlastné hranice, keď sa podľa podobenstva o milosrdnom Samaritánovi obracia k trpiacemu.

rg, at

V každom človeku nielen chudobnom, trpiacom či bez domova vidí Cirkev predovšetkým živý obraz samého Boha. Podľa Ježišovho príkladu má Cirkev záľubu v najchudobnejších, chorých, sklúčených a odstrkovaných. Už od prvého príhovoru v nazaretskej synagóge Ježiš prišiel zvestovať oslobodenie ľudí a „utlačaných prepustiť na slobodu“ (Lk 4, 16 - 21). Kompendium sociálnej náuky cirkvi hovorí o človeku v núdzi takto: „V Kristovi Pánovi Cirkev ukazuje a zamýšľa prejsť prvú cestu k človeku a pozýva spoznať v každom, blízkom i vzdialenom, známom i neznámom a predovšetkým v chudobnom a trpiacom brata, za ktorého zomrel Kristus“. Cirkev vidí v každom človeku živý obraz samého Boha; obraz, ktorý

Absolútna verzus relatívna chudoba

Jedným z problémov pri diskusii o chudobe je ozrejmiť si, čo znamená a ako ju možno definovať. Na európskej úrovni sa chudoba delí na dva druhy: extrémnu, nazývanú aj absolútna, a relatívnu. V nasledujúcom kroku sa pokúsime nejako oddeliť pojmy absolútnej (extrémnej) a relatívnej chudoby.

ABSOLÚTNA CHUDOBA

Absolútna, alebo teda extrémna chudoba, je keď ľuďom chýbajú základné potreby na prežitie, napr. môžu zomrieť hladom, nemajú čistú vodu, slušné bývanie, oblečenie či medikamenty, a teda sa obávajú o svoje prežitie. Najviac viditeľná je v rozvojových krajinách, ale niektorí obyvatelia EU – India

bez domova či Rómovia – stále pociťujú tento druh chudoby.

Organizácia spojených národov (OSN) sa usiluje nasmerovať svoje snahy na eliminovanie extrémnej chudoby. Tiež prvým z Miléniových rozvojových cieľov OSN je *odstrániť extrémnu chudobu a hlad*. Cieľ odstrániť chudobu je premietnutý do plánu, ktorý má o polovicu znížiť počet obyvateľov žijúcich z jedného dolára na deň. Je nutné podotknúť, že vo väčšine štátov EU sa považuje chudoba vo všeobecnosti za relatívnu.

Čo znamená chudoba a čo si myslia ľudia zasiahnutí chudobou?

STRATA ZÁKLADNÝCH POTRIEB

„MÔŽEM SI DOVOLÍŤ IBA LACNÉ POTRAVINY, OVOCIE A ZELENINA PRE DETI JE PRIDRAHÁ, RYBU SI NEMÔŽEME DOVOLÍŤ VÔBEC, ZDRAVÁ VÝŽIVA JE TIEŽ DRAHÁ.“

„PROBLÉM NIE JE V TOM, ŽE BY SME NEVYŠLI S PENIAZMI PRÍLEŽITOSTNE. SKUTOČNÝM PROBLÉMOM JE, ŽE ŽIJEME CELÝ ŽIVOT TÝMTO SPÔSOBOM A NAŠE DETI TIEŽ VYRASTAJÚ DO TAKÉHO SVETA.“

„V ŠPANIELSKU SÚ POČAS ZIMNÝCH Mesiacov HOTELOVÉ IZBY BEZ TURISTOV – PRÁZDNE. NA DRUHEJ STRANE SU TU VŠAK BEZDOMOVCI BEZ STRECHY NAD HLAVOU. AKO MÔŽEME VYSVETLIŤ TÚTO NESPRÁVODLIVOSŤ NAŠIM DEŤOM?“

„NEMÔŽEM SI OPRAVIŤ TELEVIZOR.“

BYROKRACIA

A NEDOSTATOK INFORMÁCIÍ

„TENTO SYSTÉM JE PREKOMPLIKOVANÝ, NEVIEM KDE ČO DOSTAŤ“

„SPALA SOM V KARTONOVÝCH ŠKATULIACH. MALA SOM MOŽNOSŤ ZOMRIEŤ NA ULICI ALEBO ZOBRAŤ ŽIVOT DO VLASTNÝCH RÚK. PRIŠLA SOM NA ÚRAD PRÁCE A SOCIÁLNYCH VEČÍ A OPÝTALA SA, ČI MI POMÔŽU NÁJSŤ BÝVANIE. BOLA SOM KONFRONTOVANÁ S BYROKRACIOU – NIEKOLKOKRÁT SOM OPAKOVALA MOJU SITUÁCIU, ZNOVA A ZNOVA, TRVALO TO ROKY POKÝM SOM SA DOSTALA K BÝVANIU.“

„ZAKAŽDÝM, KEĎ ROZPRÁVAM SVOJ PRÍBEH ŠTÁTNYM ÚRADNÍKOM, DOSTANE SA MI SÚCITU, ALE PRAVIDLÁ ZAMEDZUJÚ EFEKTÍVNE POMOCI.“

STRATA NÁDEJE A NEDOSTATOČNÝ REŠPEKT

„TEN POHĽAD, AKÝM SA ĽUDIA NA VÁS POZERAJÚ, JE POTUPUJÚCI. NEPOVAŽUJÚ VÁS ZA ŽIVÉ BYTOSTI.“

„NIEKEDY MÁM POCIT, ŽE ZVIERATÁ SÚ LEPŠIE CHRÁNENÉ. AK TOTIŽ NIEKTO BIJE PSA, BUDE ODSÚDENÝ A MOŽNO PÔJDE DO VÄZENIA. AK JE ZBITÝ ČLOVEK, NIE SOM SI ISTÁ, ČI BUDE ZA TO POTRESTANÝ. MÔJ DOJEM JE, ŽE PSY SÚ VIAC REŠPEKTOVANÉ A LEPŠIE SA S NIMI ZAOBCHÁDZA AKO S RÓMAMI.“

„NEVIDIM ŽIADEN POSUN VPRED POČAS NIEKOLKÝCH ROKOV. NEMÁM BUDÚCNOSŤ.“

„ČITIM SA TROCHU AKO DON QUIJOTE. BOJUJEM PROTI VETERNÝM MLYNOM TU AJ TAM, NO NIKDE NIET VIAC NÁDEJE.“

STRACH O VLASTNÉ DETI

„JE PRE MŇA NEPREDSTAVITELNÉ POZVAŤ KAMARÁTOV MOJICH DETÍ K NÁM DOMOV – JE TAKÝ MALÝ. NA OPLÁTKU PRETO NEBÝVAJÚ POZYVANÉ ANI MOJE DETI, A TYM SA VYLÚČUJÚ. SME NÚTENÍ VIEŠ SKRYTÝ ŽIVOT.“

„NEMÔŽEM POSLAŤ DETI NA LYŽOVAČKU ALEBO JAZYKOVÝ POBYT S ICH SPOLUŽIAKMI. CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE NIE JE MOŽNÉ A KULTÚRNY ŽIVOT JE PASÉ.“

„MOJE DETI ZEDIA PO MNE MOJU CHUDOBU.“

IZOLÁCIA

„STRATIL SOM PRIATELOV, PRETOŽE SOM SA NEDOKÁZAL PODIEĽAŤ A ZÚČASTŇOVAŤ NA ICH AKTIVITÁCH, DOKONCA AJ ANGAŽOVANIE SA V SEBESTAČNÝCH SKUPINÁCH SI VYŽADUJE ČAS A PENIAZE, NEMÁM PRIESTOR A PROSTRIEDKY ZÚČASTŇOVAŤ SA NA DISKUSIÁCH“

„NEMÔŽEM SI DOVOLÍŤ KNIHU, ŠPECIALIZOVANÁ LITERATÚRA JE PRE MŇA PRÍLIŠ DRAHÁ.“

NEDOSTATOK PRIMERANEJ PRÁCE

„NEMÁM DOM ANI PRÁCU. AKO MÁM BUDOVAŤ SVOJ ŽIVOT, KEĎ SOM BEZ PRÁCE?“

„MUSÍM SA PRIZNAŤ, ŽE PRACUJEM ILEGÁLNE, ALE NIE PRETO, ŽE SI MYSLÍM, ŽE JE TO SPRÁVNE. SOM SI PLNE VEDOMÁ NÁSLEDKOV, NO ZATIAK JE TO JEDINÝ SPÔSOB AKO DOSTAŤ PRÁCU.“

RELATÍVNA CHUDOBA

Relatívna chudoba je teda tam, kde príjem a životné podmienky nejakého jednotlivca sú podstatne horšie ako obvyklý životný štandard v krajine, v regióne, v ktorom žije dotyčná osoba. Nedá sa preto jednoznačne povedať, čo je životný štandard, pretože táto situácia sa odlišuje v závislosti od toho, ktorú krajinu vezmeme do úvahy. I keď relatívna chudoba nie je tak závažná a nebezpečná ako extrémna, ostáva aj naďalej škodlivá a nevhodno ju opomínať.

AKO SA MERIA CHUDOBA?

Vo vyspelých krajinách sa používa pojem relatívna chudoba. Tento pojem je obvykle určený vzdialenosťou od istého, spravidla priemerného životného štandardu. Hranica ohrozenia chudobou podľa metodiky EÚ predstavuje 60% národného vyrovnaného mediánového príjmu. To v praxi typicky znamená, že človek uspokojuje svoje základné životné potreby, ktoré sú v danej spoločnosti bežné, ale napriek tomu je v určitom zmysle vylúčený zo spoločnosti, obmedzený v sociálnych vzťahoch a dostáva sa do sociálnej izolácie. Tu narážame na pojem sociálne vylúčenie (exklúzia), ktorý s chudobou bezprostredne súvisí. Sociálne vylúčenie možno chápať ako nedostupnosť či nerovnosť v dostupnosti sociálnych statkov, vo všeobecnej rovine nemožnosť či neschopnosť podieľať sa na živote spoločnosti. Pre opatrenie k zamedzeniu sociálneho vylúčenia sa potom v literatúre používa pojem sociálne začleňovanie (inklúzia).

V EU sa používa na výpočet miery chudoby tzv. relatívna miera životného minima. Táto metóda používa na výpočet priemer alebo teda medián príjmov domácnosti v danej krajine. Hranicu minimálnych príjmov, pod ktorou už žijú Slováci v stave hmotnej núdze, určuje ministerstvo sociálnych vecí raz ročne na základe koeficientu rastu životných nákladov nízkopríjmových domácností. Tie v apríli 2009 podľa Štatistického úradu vzrástli v porovnaní s minulým rokom o 3,5 percenta.

Zdroj: EAPN Explainer 2009: „Poverty and Inequality in the EU“

„Nie ste v tom sami, s nami to ide ľahšie“

Arcidiecéznej charite Košice (ADCH KE) bol schválený projekt Fondom sociálneho rozvoja v rámci Európskeho roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Realizácia „Nie ste v tom sami, s nami to ide ľahšie“, začína v marci 2010 a potrvá do novembra 2010.

Projekt „Nie ste v tom sami, s nami to ide ľahšie“ bude zameraný na poskytovanie terénnej sociálnej práce v meste Košice pre ľudí bez domova, sociálne vylúčených, chudobných a na realizáciu osvetových prednášok o problematike chudoby a sociálneho vylúčenia pre majoritnú spoločnosť.

Potreba zrealizovať takýto druh projektu vyplynula zo skúseností, ktoré získala ADCH KE s vykonávaním terénnej sociálnej práce v roku 2007. V tomto roku sa ADCH KE podarilo zrealizovať osemmesačný pilotný projekt zameraný na terénnu sociálnu prácu a preukázalo sa, že uvedená činnosť je veľmi potrebná a že v uliciach mesta žije množstvo ľudí bez domova, o ktorých sa nikto nestará a ktorí potrebujú pomoc. Počas trvania projektu sa poskytnúť konkrétna adrešná pomoc vyše 200 bezdomovcom, avšak stále je v uliciach východoslovenskej metropoly množstvo nepodchytených ľudí. Mestská polícia odhaduje, že je ich minimálne 400-500, avšak presné štatistiky neexistujú. „Vďaka projektu bude situácia v meste prehľadnejšia, budú detailne zmapované všetky lokality, kde sa bezdomovci zhromažďujú a mesto Košice bude presnejšie vedieť, koľko ľudí žije na ulici. Projekt priamo zamestná na plný úväzok dvoch nových terénnych pracovníkov. Títo zamestnanci budú vyškolení sociálni pracovníci s praxou v sociálnej oblasti, ktorí budú v každodennom kontakte s núdznymi. Momentálne zamestnáva ADCH iba sociálnych pracovníkov, ktorí pôsobia v útulku na Bosákovej. Bezdomovci ich môžu v útulku vyhľadať, avšak do terénu za núdznymi momentálne nechodí od nás nikto.“, dodáva koordinátorka Zuzana. Bezdomovci budú vedieť, že je tu pre nich niekto, na koho sa môžu obrátiť a že v svojej ťaživej situácii nie sú sami.

Noví terénni sociálni pracovníci budú kontaktovať klientov priamo v teréne, budú im distribuovať informačné letáky so základnými údajmi, kde a na koho sa môžu v svojej situácii obrátiť. Bezdomovcom bude ponúkaná možnosť využiť služby Charitného domu sv. Alžbety, ktorý slúži ako útulok pre bezdomovcov. V ňom majú možnosť využiť prechodné ubytovanie, nájdú tam možnosti na prípravu stravy, sociálne a psychologické poradenstvo, pracovnú terapiu a iné. Keďže sú to terénni pracovníci, budú bezdomovcom poskytovať poradenstvo priamo v teréne – na ulici – a zároveň budú týchto ľudí motivovať k zmene ich životov, k zmene postojov a priorit, aby neboli závislí len na štátnom systéme pomoci, ale

aby sa aktívne pričínili o zmenu svojho života a mohli sa opäť začleniť do života majoritnej populácie.

HLAVNÉ CIELE

Základným cieľom projektu je dosiahnuť to, aby ľudia bez domova dostali šancu integrovať sa späť do bežného života, aby sa podporila ich schopnosť viesť samostatný život a aby prevzali aspoň čiastočnú zodpovednosť za riešenie svojej situácie.

Druhou, nemenej podstatnou, časťou projektu je organizovanie osvetových prednášok o problematike chudoby, sociálneho vylúčenia a ľudských práv pre väčšinovú populáciu – prevažne študentov a pedagógov stredných a vysokých škôl. Na týchto prednáškach sa študenti dozvedia, aké je to žiť v chudobe, s čím sa vylúčení ľudia musia denno-denne potýkať, aké problémy ich na ich ceste stretávajú, čo pre týchto ľudí robí spoločnosť a ako by im mohol každý človek svojím pričinením pomôcť. Prednášky budú spopretrené aj návštevou klientov, ktorí študentom porozprávajú svoje životné príbehy. Veríme, že vďaka tejto aktivite sa ADCH podarí znížiť predsudky prevažnej časti občanov voči ľuďom na okraji spoločnosti a že ADCH získa z radov poslucháčov

nových oduševnených dobrovoľníkov, nielen pre prácu s bezdomovcami, ale pre širšiu cieľovú skupinu, ktorej pomáha, či už sú to starí ľudia, matky s deťmi, rodiny, deti, ktoré opúšťajú detské domovy a pod.

VÝSTUPY A OČAKÁVANIA

Po ukončení projektu očakávame, že sa situácia v meste Košice zmení nasledovne:

- zapojiť min 250 osôb bez domova žijúcich v chudobe
- zrealizuje sa 100 - 200 intervencií na zvyšovanie zamestnanosti a „zamestnateľnosti“
- aspoň 50 osôb bude zaradených na trh práce
- zníženie miery rizika chudoby o 20 percent

- zrealizuje sa 30 prednášok na školách o problematike chudoby a sociálneho vylúčenia
- prednáškami oslovíme približne 500 študentov a pedagógov
- vďaka prednáškam chce ADCH získať minimálne 10 dobrovoľníkov pre prácu s ľuďmi v chudobe, bez domova

Taktiež sa projektom lepšie zmapuje celková situácia obyvateľstva (ľudia v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorým hrozí sociálne vylúčenie, obyvatelia s príjmom pod hranicou chudoby a bezdomovci) v Košiciach, čo bude aj podkladom pre rôzne štúdie a štatistiky.

Táto iniciatíva, nakoľko rieši problémy celoslovenské, bude inšpiráciou pre ďalšie podobné projekty, ktoré budú realizovať rôzne subjekty v rámci celého Slovenska a ADCH KE im tým bude vedieť poskytnúť potrebné know-how. Realizáciou projektu sa zvýši a zefektívni spolupráca ADCH a orgánov štátnej správy a samosprávy.

Predpokladáme, že aktívnym zapojením klientov do riešenia ich vlastných problémov:

sa naučia do budúcnosti zvládať rôzne životné situácie sa zlepši ich celková komunikácia a odstránia sa obavy a strach so zosmiešnenia pri rozhovore s inými ľuďmi získajú základné informácie o využívaní dávok a príspevkoch k dávke na zákonom stanovený účel získajú pracovnou terapiou opätovne už stratené pracovné zručnosti, ktoré sa využijú pri uplatnení na trhu práce sa zlepši informovanosť a využitie pomoci v sociálnych zariadeniach (ubytovanie, sociálne poradenstvo, osobná asistancia, hygienická očista, ošatenie, poskytnutie polievky, riešenie krízovej situácie, individuálna práca s klientom) atď...

Zuzana Nemcová
koordinátorka projektu

Kampaň na Slovensku

Vláda v každej krajine nominovala zástupcov, ktorí budú zodpovední za implementáciu ER2010 v danej krajine. Na Slovensku je touto inšinciou Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR v súčinnosti s Fondom sociálneho rozvoja, ktorý bude jednotlivé komunikačné aktivity vykonávať.

Caritas odštartovala kampaň Zero Poverty – Act Now

Rok 2010 bol vyhlásený Európskou komisiou za Európsky rok boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Sieť organizácií Caritas Europa (CE), ktorej členom je aj Slovenská katolícka charita, odštartovala oficiálne kampaň s názvom „Zero Poverty“, čo v slovenskom preklade znamená „Nulová chudoba“. Slávnostné zahájenie sa konalo 27. 1. 2010 v priestoroch Európskeho parlamentu (EP) v Bruseli. Zástupcov CE, národných charít, predstaviteľov médií a poslancov EP hostila nemecká europoslankyňa Elisabeth Schrödter.

Ústredným bodom tohto slávnostného zahájenia bola prezentácia príručky „Zero Poverty“ z dielne Paola Pezzana a Patricie Capelleti. Tento dokument sa skladá z dvoch častí. Časť A má edukatívny charakter a ponúka teoretické informácie a rôznych analýzy, aby sa čitateľ zorientoval v problematike, spoznal fakty a mal predstavu o „veľkosti“ tohto problému. Časť B sa nesie

Ciele kampane

Uznanie práv - uznanie základných práv ľudí trpiacich chudobou a sociálnym vylúčením, s cieľom získať pre nich postavenie plnohodnotných občanov spoločnosti, ktorí majú svoj vlastný „hlas“.

Zdieľanie zodpovednosti a spoločná angažovanosť - zvýšenie angažovanosti verejnosti do aktivít týkajúcich sa sociálnej inklúzie. Zdôrazniť individuálnu, ako aj celospoločenskú zodpovednosť, v boji proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Motivovať

ľudí, aby sa zapojili do dobrovoľníckych akcií.

Súdržnosť - podporovať súdržnosť v spoločnosti. Zlepšiť povedomie o výhodách spoločnosti, z ktorej je chudoba vykorienená a kde nikto nestojí na jej okraji.

Závazok a konkrétna činnosť - zdôrazňovať silné politické záväzky Európskej únie a jej členských štátov, ktoré majú za cieľ odstránenie chudoby a sociálneho vylúčenia a podporovať tieto záväzky a aktivity na všetkých úrovniach vládnej moci

v praktickom empirickom duchu. Nachádzajú sa tu návody, interpretujú sa príbehy, odpovedá sa na otázky

V posledných mesiacoch hospodárska kríza otriasla svetom. Milióny ľudí prišli o prácu. Prognózy ukazujú, že kríza ešte nie skončila a nekončí. Pre chudobných a zo spoločnosti vylúčených ľudí, to znamená ešte horšie časy a extrémne obavy z budúcnosti.

V Európe, ako aj na celom svete, státisíce pracovníkov a dobrovoľníkov siete Caritas dennodenne pracujú, aby prinášali úľavu a nádej. Od hladujúcich rodín v zdevastovanej krajine v Mjanmarsku, cez sociálne znevýhodnenú mládež na Ukrajine infikovanú vírusom HIV, obeť vojnových zločinov vo východnom Kongu, až po ľudí bez domova žijúcich v západnej Európe. Caritas je tu prítomná, pretože sa stará o všetkých.

Rok 2010 bol vyhlásený Európskou úniou za Európsky rok boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. SKCH chce prostredníctvom celosvetovej kampane „Nulová chudoba – konaj okamžite“, ktorá prebieha v 48 členských organizáciách Caritasu v 44 európskych krajinách, prispieť osvetovou a informačnou činnosťou na území Slovenskej republiky a pripojiť sa k tomuto pro-

gramu vyhlásenému Európskou úniou. Pri našej práci sa neustále stretávame s ľuďmi v núdzi a sociálne vylučovanými skupinami obyvateľstva, akými sú starí, chorí, Rómovia, migranti atď. Na preklenie priepasti medzi bohatými a chudobnými je potrebné vynaložiť spoločné úsilie predstaviteľov politickej scény, autorít nesúcich zodpovednosť za spoločnosť ako celok ako aj každého jedného z nás. Iba takýto prístup môže umožniť, aby sa pomohlo ľuďom v zúfalej potrebe uniknúť z ich ťažkej situácie.

Kampaň „Nulová chudoba – konaj okamžite“ sa konkrétne obracia na mužov, ženy, mladých ľudí a detí, aby sa angažovali za ľudí v núdzi a vyslali silný a jasný signál vládnym predstaviteľom, že nikto nemal žiť v chudobe. Našou víziou je eliminovať chudobu najviac ako sa dá, pričom ideálnym prípadom by bolo dosiahnutie chudoby na úrovni nula.

Zmena je možná, chudoba nie je nevyhnutná. Charita prispieva každý deň k tomuto cieľu prostredníctvom svojich sociálnych projektov a ovplyvňovania práce mienkotvorcov či politických činiteľov. Ktokoľvek môže pomôcť k naplneniu nulovej chudoby. Akými spôsobmi sa môžete zapojiť nájdete na www.zeropverty.org.

Zdroj: Caritas Europa, spracovala at

Plánované akcie počas roka

DESAŤ NÁRODNÝCH AMBASÁDOROV

Na Slovensku odštartuje Rok boja proti chudobe oficiálne 8. marca 2010 otváracou konferenciou, kedy bude predstavený plán aktivít spolu s národnými ambasádormi. Medzi desiatimi ambasádormi sú osobnosti reprezentujúce tri skupiny: spoločenský život, ľudia praxe a obyvatelia s osobnými skúsenosťami s chudobou a sociálnym vylúčením.

Národní ambasádori plnia veľmi dôležitú úlohu pri naplňaní cieľov Európskeho roka 2010. V každej členskej krajine EÚ budú vystupovať ako hovorcovia. Budú tými, ktorí zabezpečia, že odkazy kampane sa dostanú k všetkým cieľovým skupinám.

V rámci kampane sú definované 3 skupiny ambasádorov:

- **Známe osobnosti** - vďaka popularite sú schopné pútať pozornosť médií na problematiku;
- **Ambasádori „z ľudu“** - môžu byť pre verejnosť relatívne neznámi. Na druhej strane ich osobný príbeh, či skúsenosť s chudobou a sociálnym vylúčením môže pomôcť lepšie pochopiť dôležitosť a aktuálnosť tejto témy a mobilizovať k aktivite;
- **Odborník na tému chudoby a sociálneho vylúčenia** - svojou prácou a skúsenosťami z praxe môže prispieť pozitívnymi príkladmi, ako pristupovať k odstraňovaniu chudoby a sociálnej inklúzii znevýhodnených občanov.

Radovan Gumulák prijal pozvanie stať sa jedným z ambasádorov tejto kampane. Sme radi, že má Charita tiež zastúpenie popri menách ako: Anton Srholec, Veronika Vadovičová, Martin Muránsky, Viera Dubačová, Ľubica Chlpiková, Sandra Tordová a i. Rovnako budú súčasťou rôznych aktivít - odborných aj kultúrnych podujatí, ktoré sa budú v priebehu Európskeho roka konať na celom Slovensku, ako aj v ďalších krajinách EÚ.

Marec - otváracia konferencia Európskeho roka 2010 a Olympiáda ľudských práv

Apríl - slovenský „focus week“

Apríl - Október - novinárska a umelecká súťaž

Máj - podpora „EU focus week“

Jún - festival Pohoda

Október - slovenský „focus week“ a podpora „EU focus week“

November - filmový festival Jeden svet a záverečné podujatie

a ďalšie podujatia (hudobný festival Hodokvas, filmový festival krátkych filmov Azyl, filmový festival Artfilm, kultúrne letá vo vybraných regionálnych mestách a v Bratislave, spolupráca s Divadlom z pasáže v rámci pripravovaných vystúpení košických a bratislavský maratón, spolupráca s vybraným folklórnym festivalom, spolupráca s vybranou náboženskou púťou, letné / jesenné jarmoky vo vybraných regionálnych mestách, podujatie Majstrovstvá sveta vo varení halušiek, Turecká).

Počas týchto podujatí by byť národní ambasádori mali k dispozícii médiám a ochotní s nimi zdieľať svoje názory či skúsenosti vo forme verejných vystúpení alebo rozhovorov, ktoré budú ďalej médiami spracované do článkov, televíznych príspevkov a pod. Európsky rok môžu ambasádori podporiť aj inými spôsobmi, napríklad: účasťou v diskusiách a debatách cez komunikačné kanály typu web, blog atď, využitím už existujúcich sietí a iných aktivít na prezentáciu odkazov kampane.

Zdroj: Fond sociálneho rozvoja

MILIÓNOVÁ PETÍCIA PROTI CHUDOBE

Jedným z cieľov Zeropoverty je internetová petícia proti chudobe. Organizátori si vytýčili za jeden z cieľov získať milión (a viac) podpisov do 31. 12. 2010. Originálny text sa nachádza v angličtine na . Jeho štyri hlavné stanoviská a posolstvá sú: 1. vykoreniť detskú chudobu v Európe, 2. zaručiť minimálne sociálne istoty pre každého, 3. zintenzívniť poskytovanie sociálnych služieb a zdravotníckej starostlivosti, 4. zabezpečiť slušnú a primeranú prácu pre všetkých. Milión podpisov je minimálny počet potrebný na zaktivovanie iniciatívy občanov Európy, zakotvenej v Lisabonskej zmluve. Dovoľte nám vyslať jasný signál, že chudoba je neakceptovateľná!

Preložený sprievodný text petície v slovenčine bude od apríla dostupný aj na , odkiaľ

budete presmerovaný na web kampane. Prečítajte si vysvetľujúci text a pridajte sa k signatárom, aby mohla sieť Caritas na konci roka predložiť všetky zozbierané podpisy poslancom Európskeho parlamentu v Bruseli. Formulár nájdete na v pravom paneli s označením „Sign the petition“. Po vyplnení formulára dostanete potvrdzujúci na uvedenú mailovú adresu správu. Táto správa je zároveň ochranným prvkom. Ochrana spočíva v tom, že vás vyzve opätovne potvrdiť svoje rozhodnutie podpísať petíciu, aby nedošlo k falšovaniu. Až po tomto kroku budete pridaný do zoznamu signatárov.

Na záver témy pripájam niekoľko užitočných webových stránok, ktoré sa venujú odstraňovaniu chudoby:

www.zeropoverty.org
www.caritas-europa.org
www.2010againstopoverty.eu
www.eapn.com
www.fsr.gov.sk
www.mladacharita.sk
www.protichudobe.sk

Kvíz

1. Aké percento populácie v EU sa odhaduje, že žije v núdzi?

- 3,56%
- 16%
- 7,5%
- 10,75%

2. Vymenuj štyri skupiny obyvateľstva, ktoré sú najčastejšie v núdzi?

- Neúplné rodiny
- Dlhodobó nezamestnaní
- Nezamestnaní

- Rodiny s troma deťmi
- Rodiny migrantov

3. Existuje nejaký spoločný postup pre výpočet životného minima?

- Áno
- Nie

4. Čo znamená výraz „chudobný pracujúci“?

- Úbohí robotníci
- Ľudia, ktorí sú chudobní napriek tomu, že majú platené zamestnanie

- Ľudia, ktorí sú chudobní, pretože majú platené zamestnanie

5. Zostavte rebríček krajov podľa miery nezamestnanosti v 2008

- Trnavský
- Banskobystrický
- Nitriansky
- Prešovský
- Košický
- Trenčiansky

Po zemetrasení

V piatok 12.februára uplynul mesiac od zemetrasenia na Haiti. Na tento deň vyhlásila haitská vláda Deň štátneho smútku. Zamestnanci štátnych a medzinárodných inštitúcií pôsobiacich v krajine nešli do práce, činnosť ťažkých mechanizmov ako aj práce v skladoch boli prerušené.

Hygiena ostáva aj naďalej nedostatočná. V krajine je doteraz iba 3000 latrín, ďalších 2400 je v na ceste. Podľa odhadov je potrebných 18000 kusov prenosných toaliet, aby boli zaručené a dodržané minimálne hygienické štandardy. Bolo identifikovaných 19 okresov, kde je nutné premiestnenie 180 000 ľudí. Svetový potravinový program OSN informoval, že do konca týždňa bude rozdistribuovaná dvojtýždňová zásoba ryže pre 257 455 ľudí. Spolu bolo doteraz prerozdelených 6734 m³ ryže.

Ťažkosť spôsobuje pomaly prichádzajúce obdobie dažďov a na dôležitosti naberá stabilizovanie infekcií a ochorení. Obdobie nadchádzajúcich dažďov môže byť v kontexte s osídľovaním oblastí a záchranou ďalších ľudských životov tak dôležité ako zabezpečenie distribúcie materiálu. V týchto dňoch sa vyvíja tlak na vládu, aby vyňala veľké pozemky v a na okraji miest zo súkromného vlastníctva a umožnila tak rýchle a bezpečné usadenie ohrozených obyvateľov pred hroziacimi povodňami z aprílových dažďov. Generálna sekretárka Caritas Internationalis Lesley-Anne Knight hovorí: „Caritas je odhodlaná nielen obnoviť zničenú infraštruktúru, ale predovšetkým zabezpečiť dôstojnosť a trvalo udržateľný rozvoj tunajších obyvateľov.“

Zdroj: Caritas Internationalis, spracovala at

Generálny sekretár je na Haiti

To, že bude výnos z koncertu použitý priamo Saleziánmi a sestrami Vinentkami, a že bude zbierka efektívne rozdelená na projekty obnovy ostrova, odletel dohodnúť na Haiti generálny sekretár Slovenskej katolíckej charity. Cieľom návštevy je zhodnotiť aktuálne potreby druhej fázy humanitárnej pomoci a v spolupráci s misionármi a partnermi, sieťou Caritas prediskutovať možnosti podpory projektov zameraných na obnovu zničených obydľí a infraštruktúry. V pondelok sa Radovan Gumulák pripojil k humanitárnej misii Caritas Internationalis a počas svojho takmer dvojtýždňového pobytu sa stretne s predsedom konferencie biskupov Haiti ako aj Saleziánmi don Bosca a rehoľnými sestrami zo Spoločnosti dcér kresťanskej lásky. „Vďaka obrovskej solidarite Slovákov môžeme pomôcť mnohým ľuďom postihnutým zemetrasením na Haiti. Uvedomujeme si

dôveru, ktorú do nás vložili darcovia a preto chceme využiť prostriedky čo najefektívnejšie“, uviedol Radovan Gumulák. SKCH doteraz vynaložila na pomoc takmer 70-tisíc eur, a to prostredníctvom Caritas Internationalis a tiež podporou misie slovenských lekárov z Vysokkej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, ku ktorým sa generálny sekretár pripojil na svojej ceste na Haiti. at

Prílev solidarity a podpory s Haiti z celého sveta

Naším poslaním je motivovať spoločnosť byť blízko pri človeku v núdzi. O solidarite Slovákov svedčí aj vysoká čiastka darovaných peňazí v rámci pokračujúcej zbierky. Slovenská katolícka charita (SKCH) vyzbierala doteraz 309.000 eur na podporu obyvateľov Haiti, postihnutých tragickým zemetrasením. Z uvedenej sumy sme poslali asi 70.000 eur prostredníctvom medzinárodnej organizácie Caritas Internationalis (CI), ktorej členom je aj SKCH, a podporili slovenských záchranárov a lekárov z Vysokkej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, ktorí na Haiti pomáhali alebo tam ešte pôsobia. „Predseda Caritas Internationalis, kardinál Oscar Rodríguez Maradiaga povedal: „Naše tímy robia úžasné dielo pomoci pre zraniteľných. Podpora, modlitby a posolstvo solidarity, ktoré Charita získala pre ľudí z Haiti z celého sveta, je inšpirujúca. Je symbolom spoločnej ľudskosti s úsilím prekonať túto strašnú tragédiu. Haitania budú potrebovať v nadchádzajúcich mesiacoch ešte viac solidarity pri budovaní lepšej budúcnosti.“

Z ďalších peňazí chcú v druhej fáze pomáhať pri obnove krajiny. „Slovenská katolícka charita plánuje pokračovať v pomoci Haiti dlhodobo. Druhá fáza pomoci pri obnove zničených obydľí a infraštruktúry bude totiž finančne náročnejšia a ziaľ bude sa realizovať v čase, keď už téma Haiti nebude tak často zaznievať v médiách a aj ľudia budú prispievať menej. Našou prioritou je školstvo a vzdelávanie, zdravotníctvo, ako aj podpora projektov zameraných na rozvoj poľnohospodárstva a rybolovu na ostrovo. Chceme tiež dlhodobo pomáhať pri obnove zničených obydľí a infraštruktúry, podieľať sa na výstavbe sirotincov a realizácii iných projektov. Spolupracovať pri týchto aktivitách budeme s rehoľou Dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul, Saleziánmi dona Bosca a ďalšími partnermi na Slovensku, ako aj s Arcidiecéznou charitou Olomouc v ČR a členmi Caritas Internationalis“, vysvetľuje postup Radovan Gumulák.

Verejná finančná zbierka na podporu obeť zemetrasenia na Haiti pokračuje. Záujemcovia môžu príspevky posielat na číslo účtu: 4008058424/7500 v ČSOB, variabilný symbol 168, do konca júna. Názov účtu je Slovenská katolícka charita.

at

Podujatia pre Haiti

Niekoľko stoviek ľudí vyjadrilo solidaritu s Haiti účasťou na dvoch februárových podujatiach. Tým prvým bol 9. februára trojhodinový Koncert pre Haiti v UPC. „Na základe informácií z predaja lístkov, môžem povedať, že bolo predaných 898 vstupeniek. Hostia prispeli okrem siedmich eur, čo bola cena lístka, aj dobrovoľným príspevkom. Počas koncertu si účastníci mali možnosť zakúpiť za dobrovoľný príspevok aj v ten deň aktuálne vytlačené číslo Katolíckych novín. Z tohto priameho predaja bolo pridaných k výťažku zbierky 171,90.“, hodnotí Topoľská. V piatok 19. februára sa zhromaždili mladí, veriaci, interpreti, duchovní, milovníci umenia v kostole Františkánov na Piesni pre Haiti. Obdobie pôstu dáva veriacim priestor na posilnenie a obnovenie ich viery. Slová provinciála Menších bratov františkánov „charitatívnu pomocou nepomáhame len trpiacim na Haiti, ale rovnako aj sebe samým, vlastnej duši a vlastnej premene“, sú veľmi pekným prepojením tohto významného času s myšlienkou koncertu. Záverečným vyvrcholením bola spoločná

modlitba prítomných pre Haiti. Výťažok zo vstupného vo výške 2000 eur sa organizátori rozhodli pripojiť k zbierke Slovenskej katolíckej charity.

Počas februára bolo možné zasielať darcovské správy v tvare DMS HAITI na číslo 877 v sieti všetkých mobilných operátorov na podporu zemetrasením postihnutého Haiti. K poslednému februárovému dňu prišlo na krátke číslo 7589 darcovských správ. O výpočte ceny DMS sa dozviete na www.darcovskasms.sk. Výťažok z predaja vstupeniek na koncert a dobrovoľných príspevkov tvorí 6671,79. 60 % pôjde na pomoc obetiam zemetrasenia a odstraňovanie škôd a zvyšných 40 % bude použitých na obnovu Haiti v spolupráci so Saleziánmi Don Bosca.

PREDSTAVUJEME

Milí kolegovia, rada by som Vám predstavila Júliu Aguado, ktorá začala od februára pracovať na sekretariáte ako asistentka generálneho sekretára. Budete mať možnosť s ňou komunikovať prostredníctvom mailu a počuť ju na našich telefónnych číslach. Júlia je vydatá mladá pani, ktorá si dokončuje popri zamestnaní svoju doktorandskú prácu na Filozofickej fakulte KU v Ružomberku.

Naša Mária Takáčová sa tak od februára môže plne venovať Adopcii na diaľku v Indii a Albánsku. Veríme, že sa podarí ešte viac rozvinúť ukazujúci sa potenciál tohto žiadaného projektu. Dopyt Slovákov stať sa adoptívnymi rodičmi trvá a detí je dostatok. S Majkiným plným nasadením sa v prospech detí a rodičov zdolajú aj doteraz pretrvávajúce technické bariéry. Kontakt: adopcianadialku@charita.sk

Zemetrasenie na Haiti nás utvrdilo v tom, že SKCH bude aktívne participovať na obnove života na ostrove. Projekty, ktoré budú podporené cez zbierku SKCH, bude koordinovať, monitorovať a vyhodnocovať Eva Zelinová. Osem mesiacov tam Evka spolupracovala na projektoch prof. Krčméryho a hovorí po francúzsky a kreolsky. Sme veľmi radi, že nám bude svojimi skúsenosťami pomáhať s touto dôležitou a zodpovednou úlohou. Kontakt: emergencies@charita.sk

Odpovede kvízových otázok zo s. 9:

1. 16 % (približne 78 miliónov jednotlivcov)
2. Nie, životné minimum sa počíta v každej krajine podľa samostatných metód a závisí od konkrétnej krajiny
3. domácnosti s dlhodobo nezamestnanými, neúplné rodiny, rodiny migrantov, veľ-

4. rodiny a/alebo nezamestnaní ľudia sú postihnutí najčastejšie
4. ľudia, ktorí sú chudobní napriek tomu, že majú platenú prácu
5. Banskobystrický (59,5 %), Prešovský (48,7 %), Košický (47,8 %), Nitriansky (31,7 %), Trnavský (18,3 %), Trenčiansky (13,9 %)

Ekumenizmus „vd'aka“ bezdomovcom

Dobrovoľníci farskej charity v Liptovskom Mikuláši varia už od roku 2004 v zimnom období jedno teplé jedlo pre ľudí v núdzi, hlavne pre bezdomovcov. Zároveň ošetrta drobné poranenia a jeden deň v týždni vydávajú šatstvo.

V roku 2009 sa táto naša aktivita začala realizovať aj s finančnou pomocou mesta Liptovský Mikuláš. Tento rok dobrovoľníci farskej charity dostali „nápad“ zapojiť do tejto aktivity Evanjelickú diakoniu a Bratiskú jednotu Baptistov a rozšírili obdobie poskytovania tejto pomoci od 14. decembra 2009 do 12. marca 2010. Mesto túto spoluprácu podporilo aj finančnou čiastkou 400.

Každá denominácia si vzala na zodpovednosť dva dni, ktoré zabezpečila svojimi dobrovoľníkmi a zároveň sa aj finančne podieľa na nákupe potravín. Denne sa takto poskytuje strava v príjemnom prostredí priestorov farského úradu aj osemnástim bezdomovcom. Cieľom je takto naučiť našich bezdomovcov aspoň akej-takej disciplíny, keďže to je vlastne jediné miesto – v centre mesta – kde sa im vydá strava organizovaným spôsobom, v určenom čase a na určenom mieste. Zároveň je táto aktivita pre nás príležitosťou na posilnenie našich vzťahov, zjednotením síl a efektívnejšie zorganizovanie tejto pomoci.

Michaela Gardošová

Liptovský Mikuláš

2%

Venujte kúsok svojho srdca.
Pridáte mu na veľkosti.

SLOVENSKÁ KATOLÍCKA

Charita

blízko pri človeku

Slovenská katolícka charita (SKCH) sa aj v tomto roku uchádza o Vaše 2% z dane. SKCH ako neštátna nezisková organizácia poskytuje charitatívne, sociálne, zdravotnícke a výchovno-vzdelávacie služby ľuďom v núdzi bez ohľadu na rasu, národnosť, vierovyznanie a politické zmysľanie.

Vieme, že absolútne eliminovať biedu na Slovensku a vo svete nie je možné. Napriek tomu sa o to chceme v čo najväčšej miere pričiniť.

Víziou SKCH je - prostredníctvom jej profesionálnej pomoci ľuďom v núdzi a vďaka podpore darcov - čo najviac znižovať počet ľudí na Slovensku aj v zahraničí, ktorí sa nachádzajú v akejkoľvek núdzi, či už hmotnej, sociálnej alebo v oboch súčasne. Túto našu víziu sa snažíme tiež naplňovať osvetou v spoločnosti, aby nevyučovala ľudí v núdzi, ovplyvňovaním zákonodarstva a spoluprácou so zahraničnými charitami, aby bola naša práca čo najviac efektívna.

Bližšie informácie ohľadom možnosti poukázania 2% nájdete na stránke www.charita.sk, prípadne e-mailom na topolska@charita.sk

Tatra banka, č. ú.: 2667520097/1100

IČO: 00179132

Právna forma: Účelové zariadenie cirkvi a náboženskej spoločnosti

Názov organizácie: Slovenská katolícka charita

Adresa: Kapitulská 18, 814 15 Bratislava